

an : *Ofrandă copiilor lumii* (în program, de asemenea, *Oglindire* de Irina Odăgescu, pe versuri de Mariana Dumitrescu). Formația atinge înalte valori de rafinament, precizia fiind doar o componentă a strălucirii ce o dobindește muzica prin interpretare. Prezența umană, vie, e o sursă de autentic dramatism, a vorbi despre *personalitatea* interpretării, chiar și în cazul unei formații de rațiune

colectivă, impunându-se. Vocile sînt savant alăturate, grupate interior potrivit unei sensibilități — aceea a dirijorului Marin Constantin — cu totul ieșită din comun. *Madrigalul*, indiferent de ceea ce ciută, întruchipează o mare victorie a muzicii prin muzică.

N. Milea

- Muzica românească dirijată de americanul Adrian Sunshine
- Clarinetistul Aurelian Octav Popa
- Dan Grigore și Eduardo Ricci în „Integrala lucrărilor la patru mîini” de Schubert

Șeful de orchestră american Adrian Sunshine, elev al lui Leonard Bernstein și Pierre Monteux, adevărat format în școli și institute de artă americane și europene, în ultimii ani dirijor principal al orchestrei de cameră a Fundației „Gulbekian” din Lisabona, a fost nu de mult oaspete al Filarmonicii „George Enescu”.

Personalitatea unui interpret se oglindește în primul rînd în felul în care își alcătuiește programul. Acela prezentat de Adrian Sunshine cuprindea în prima lui parte pe lângă două monumente sonore ale trecutului muzical și o primă audiență de muzică vocal-simfonică românească : „Oda pentru cor și orchestră” de Dumitru Capoiaiu.

Sonata „Pian e Forte” de Giovanni Gabrielli (1557—1612) cu care Sunshine și-a deschis concertul, aparține, prin numărul redus de executanți, muzicii camerale, dar prin sobria ei frumusețe și caracterul ei solemn poate înlocui cu succes tradiționala „veritură” simfonică.

Această muzică a trecutului îndepărtat oglindește originile modeste ale simfonismului universal. Pornind de la divizarea antifonică a vocilor corale, Giovanni Gabrielli, compozitor și organist al bazilicii San Marco, a statornicit în culegerea sa de „Sacrae Symphoniae” alternarea grupelor corale cu cele instrumentale. El a anticipat astfel forma de „Concerto Grosso” pe care preclasiicii Barocului au dus-o la desăvîrșire. Executată de două grupuri de cîte 4 instrumente de alamă, (trompete, corni, trombonuri), Sonata „Pian e Forte” alternează într-un stil dia-

logat cele două nuanțe dinamice, realizînd o impunătoare recitație melodic-armonică, evocînd spațialitatea somptuoasă a marilor palate venețiene.

Ni s-a părut că supradimensionarea sonoră precum și un tempo prea mișcat au diminuat caracterul grav, recitativ, al acestei muzici a trecutului, ce-și păstrează, în pofida trecerii timpului, calma respirație a operelor Renașterii.

Piesa concertantă ne-a oferit prilejul de a asculta pe remarcabilul clarinetist Aurelian Octav Popa, solist în luminos și șăgalnicul „Concert în La Major” de Mozart. Nu este locul să analizăm arta de adîncă pătrundere a acestui excepțional muzician căruia i s-au decernat atîtea premii internaționale (la Praga, Budapesta, Birmingham, Utrecht, Geneva etc.) ; tot ce putem spune este că orice pagină de muzică, solistică sau de cameră, pe care Popa o tălmăcește, ne apare într-o lumină revelatoare, ca și cum sensul ei integral ne-ar fi introdus în conștiință.

Aurelian Octav Popa posedă rara capacitate de a pătrunde cele mai variate și contrastante stiluri, de la lumea muzicii clasice și romantice pînă la arta de avangardă a contemporaneității. El este la fel de comunicativ, vibrant și convingător într-o reverie lentă sau într-un antrenant Allegro mozartian ca și într-o subtilă pagină de Debussy sau Stravinski. Această capacitate de a investi cu autentică trăire orice muzică pe care o înfățișează publicului, Aurelian Octav Popa a ilustrat-o și în concertul de Mozart, după care el ne-a oferit în supliment „Sonata pentru clarinet solo” de Tiberiu Olah,

realizată cu mijloace instrumentale și cu o forță expresivă neverosimile.

Prima parte a programului s-a încheiat cu „Oda pentru cor și orchestră” de Dumitru Capoianu. Terminată în februarie 1974 și dedicată celei de a 30-a aniversări a eliberării patriei, „Oda” se inspiră dintr-un material poetic extras din poezia „Izvoare” de Eugen Jebeleanu. Dintr-o introducere simfonică în care masa orchestrei utilizează totalul cromatic se învoaltă cîntul monumental al corului mixt, evasirecitat, care proclamă „slavă credincioaselor iscălituri ale tenacelor pirîuri / libertății lor — glorie-n păduri și pe șesuri !”.

Adrian Sunshine și-a încheiat concertul cu ampla lucrare „Variațiuni pe o temă originală” — „Enigma” de compozitorul britanic Edward William Elgar.

Concepută în stilul marilor variațiuni simfonice romantice și post-romantice (Brahms, Reger) lucrarea a evidențiat calitățile primei noastre orchestre și viziunea muzicală clară a șefului de orchestră.

★

Am putea face constatarea că secolul nostru a promovat prin competițiile internaționale dintre interpreți și prin concurența caselor de discuri tendința de a cuprinde într-o tălmăcire unitară integralitatea lucrărilor marilor compozitori ai trecutului. Această tendință s-a manifestat și în viața noastră muzicală. Înzestrații pianiști Dan Grigore și Eduardo Ricci și-au propus să realizeze în 4 recitaluri „Integrala lucrărilor pentru pian la 4 mâini” de Schubert.

Nu este pentru prima oară cînd acești doi artiști de înaltă profesionalitate și de remarcabil talent apar împreună în fața publicului, dar este pentru prima oară cînd ei se angajează cu aceeași exigență artistică și cu același sever auto-control, demonstrat în trecutele lor recitaluri, într-o muncă de proporții mari și de responsabilitate extremă.

Trebuie să știi să ții încordată atenția publicului de-a lungul unor programe în care sînt executate lucrări de valoare inegală sau altele în care apar „lungimile cerești” (cum le numea Schumann) sau mai puțin cerești, specifice muzicii lui Schubert, acest Mozart al romantismului. Al doilea program al ciclului integral ne-a dovedit încă o dată că ne aflăm în fața unor artiști de o nobilă substanță spirituală.

Dan Grigore și Eduardo Ricci știu să-și nuanțeze jocul sonor, întotdeauna de o pregnantă precizie ritmică. Printr-o înfinitate de nuanțe, trecînd cu naturalețe de la un fortissimo orchestral la irizări sonore ce transmit auditoriului fiorul liric al legendarelor „Schubertiade”, ei au captivat atenția ascultătorilor. Fiecare recital, din cele 4 programate, este axat pe o lucrare de mari proporții. Cel de al doilea (din seara de 15 aprilie) conținea „Marea Sonată în Si bemol major” op. 30, executată cu elocvență libertate, cu dinamism euceritor și poezie sonoră. Dar chiar și în lucrările mici cum sînt cele „3 marșuri eroice” op. 27, „Marșul funebru” în Do major ca și minunatul „Allegro în la minor”, op. 144, cei doi artiști ne-au făcut să regretăm absența publicului mare de la o seară de muzică autentică ce se înscrie printre evenimentele majore ale stagiunii.

V. Cristian

